

**Всеукраїнська громадська організація
"СОЮЗ ЕКСПЕРТІВ УКРАЇНИ"**

03179, м. Київ, вул. Прилужна, буд. 8, літ. А, оф.200 E-mail: centre_seu@ukr.net

тел. +38 (044) 353-26-13, Р/р 26009541327800 в АКІБ УкрСиббанк

м. Харків, МФО 351005, код ЗКПО 20075879

16.01.2019

№ 08-1601 /19-Вих

**Голові Консультативної місії
Європейського Союзу в Україні
Кястутісу Ланчінкасу**

на № _____ від _____

вул. Володимирський узвіз, 6, 2 поверх м. Київ,
Україна, 01001

Громадське об'єднання «Союз експертів України», яке налічує в своїх лавах понад п'ятсот атестованих судових експертів з усіх регіонів України, що внесені до державного Реєстру атестованих судових експертів та є висококваліфікованими фахівцями в різних галузях знань науки і техніки, висловлює Вам свою повагу та звертається до Вас з проханням та надією на допомогу.

03 жовтня 2017 року було прийнято Закон № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», яким було внесено зміни до Закону України «Про судову експертизу» (ст.7) щодо закріплення монополії державних спеціалізованих експертних установ на проведення експертиз в кримінальних провадженнях, а також до Кримінального процесуального кодексу щодо вилучення можливості сторін самостійного залучення експертів у кримінальних провадженнях.

Такі зміни призвели до порушення одного з основних принципів кримінального процесу – принципу змагальності сторін та одночасно до суперечності статті 3 Закону України «Про судову експертизу».

На відміну від попередньої редакції Кримінального процесуального кодексу, зміни від 03 жовтня 2017 року встановлюють необхідність для сторін звертатись до слідчого судді чи суду для отримання дозволу на проведення експертизи. Такий порядок призначення експертизи суттєво обмежує сторони, а саме підозрюваного у виборі способу захисту, адже за таких умов сторона захисту позбавлена можливості використовувати всі дозволені види захисту.

При цьому, разом із обмеженням принципу змагальності сторін, змінами до статті 7 Закону України «Про судову експертизу» була запроваджена монополія державних спеціалізованих експертних на проведення експертиз у кримінальних провадженнях. Наразі ж, по факту, одна державна експертна

установа, що підпорядкована Міністерству юстиції України, отримала найбільший доступ до проведення експертиз у кримінальних провадженнях. Наявність такої монополії однієї установи може негативно вплинути не тільки на якість та фаховість експертиз, а й на розгляд антикорупційних справ вищим антикорупційним судом (після його створення). За нашої інформації, такі негативні наслідки вже мали місце в кримінальному провадженні проти колишнього очільника ДФС пана Насірова.

Зокрема, йдеться про такі можливі випадки використання монополії однієї державної спеціалізованої експертної установи для уникнення відповідальності особами, що є підозрюваними в справах про корупційні злочини. Так, обов'язковою складовою частиною так званих корупційних злочинів є завдання матеріальної шкоди у певному розмірі (наприклад, при зловживанні службовим становищем). Для встановлення факту, чи є розмір завданої шкоди достатнім для притягнення особи до відповідальності, потрібно провести відповідну експертизу і об'єктивно визначити розмір завданої шкоди. Проте, зосередження в руках фактично однієї експертної установи всіх експертиз по всіх кримінальних провадженнях збільшує корупційні ризики з надання експертних висновків, які, умовно кажучи, «розбиватимуть» кримінальні справи, оскільки створення державної монополії надасть можливість визначати розмір завданої шкоди менший за встановлений Кримінальним кодексом України, тобто за який настає кримінальна відповідальність. Це перешкоджатиме винесенню обвинувальних вироків антикорупційним судом у провадженнях щодо топ-корупціонерів, оскільки експерти державних установ, на вимогу певних осіб, зроблять висновок про невеликий розмір завданої шкоди, що, як наслідок не дозволить суду притягнути винних осіб до відповідальності через відсутність складу злочину.

Під час розгляду та прийняття Закону № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» ряд професійних та громадських організацій звертали увагу, зокрема, і на положення, які встановлюють монополію державної спеціалізованої експертної установи та нівелюють змагальність сторін, як на такі, що спричинять критично негативні наслідки для усього кримінального процесу в цілому. Зокрема, свою позицію з цього питання висловлювали Асоціація правників України, Реанімаційний пакет реформ, Центр політико-правових реформ, Центр протидії корупції та ряд інших організацій. На жаль, застереження щодо негативних наслідків таких змін не були взяті до уваги.

Наразі Верховною Радою України у першому читанні прийнятий проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення гарантій незалежності, реєстр. № 8336 від 04.05.2018 року. До даного проекту народні депутати України В. Пташник та М. Найєм подали поправки, які

спрямовані на виправлення зазначених вище шкідливих змін стосовно монополії державної спеціалізованої експертної установи на проведення експертиз в кримінальних провадженнях.

На жаль, частина членів Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності на засіданні 17 жовтня 2018 року не підтримали зазначені пропозиції, які можуть усунути дискримінаційні та потенційно корупційні норми про монополію державної спеціалізованої установи в кримінальних провадженнях. При цьому, таке рішення було прийняте не зважаючи на позицію народних депутатів України, які брали участь в засіданні і висловлювали свою підтримку скасуванню монополії, та позицію Союзу експертів України, Голова якого однозначно висловились за підтримку згаданих поправок. Також не було враховано позицію фахівця з питань верховенства права консультативної місії Європейського Союзу в Україні пана Ф. Льовенберга, який зазначив, що такої монополії не має в жодній країні Європи.

Громадське об'єднання «Союз експертів України» вже зверталося до членів Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Верховної Ради України листом від 11.10.2018 року № 001-10-18 (додається), у якому висловило глибоку стурбованість наслідками змін, що пропоновані даним законопроектом, зокрема, і поглибленням закріплення монополії державних спеціалізованих експертних установ в кримінальних провадженнях (копія листа додається). На жаль, наші застереження не були почуті та враховані членами Комітету при прийнятті рішення і на даний момент положення про згадану монополію залишаються в тексті проекту № 8336.

З огляду на зазначене вище, просимо Вас звернутись до Голови Верховної Ради України пана Парубія А.В. та голів депутатських фракцій та груп з проханням підтримати поправки народних депутатів В. Пташник та М. Найєма, які виключають монополію державних спеціалізованих експертних установ на здійснення експертиз в кримінальних провадженнях.

Заздалегідь дякуємо та сподіваємось на Вашу підтримку в такій важливій для усього кримінального судочинства справі!

**За дорученням членів регіональних відділень,
Громадського об'єднання «Союз експертів України»**

**Президент
кандидат юридичних наук,
Заслужений юрист України
судовий експерт – почеркознавець**

Л. Головченко